

- управління інтелектуальним розвитком країни в складі державної фінансової політики в сфері освіти;
- здійснення перерозподілу первинних і вторинних доходів між регіонами, сферами діяльності, суб'єктами господарювання і особами для формування достатнього фінансового забезпечення вищої освіти на різних рівнях;
- забезпечення формування достатнього фінансового потенціалу підприємств і особам для інвестування в освіту, в тому числі, шляхом надання податкових пільг і субсидій для отримання освітнього кредиту.

УДК: 336.71

М. В. Маковська,

аспірант кафедри банківської справи,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ІНВЕСТИЦІЙНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ І ПАСИВАМИ БАНКУ В РОЗРІЗІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

За останній час в Україні помітно активізувалася інноваційна діяльність. Впродовж останніх трьох років зросла питома вага підприємств, що займаються інноваціями. У 2012 році цей показник становив 17,4 % проти 13,8 % у 2010 році [2]. У 2013 році Україна увійшла до списку 40 країн-лідерів у напрямку досліджень і розробок (на думку аналітиків, 97,3 % усіх досліджень і розробок у світі здійснюють саме ці 40 країн) [5].

Однак загальна сума витрат на інноваційну діяльність (після стрімкого зростання в 2011) в 2012 році знизилася майже на 20 % [2]. Одним із екзогенних факторів такої зміни було зниження в 2012 році суми довгострокових кредитів суб'єктам господарювання [1]. У структурі кредитного портфеля такі кредити впродовж останніх років займали приблизно 32—35 % [1], що для розвитку бізнесу в нашій державі є недостатнім.

Необхідне для інноваційної діяльності фінансування банки забезпечують не лише в якості фінансових посередників: вплив банків інвестиційно-інноваційну діяльність суб'єктів господарювання здійснюється не лише опосередковано (через забезпечення кредитування реального сектору економіки, коли банки виступа-

ють в ролі фінансових посередників), а й прямо (через операції на фондовому ринку, коли банки виступають в ролі інвесторів). Тому взаємозв'язок між участю банків в інвестуванні та інноваційним розвитком держави варто розглядати більш широко.

Інвестиційна активність банків України, на перший погляд, демонструє стрімкі позитивні тенденції. Так, за вісім місяців 2013 року (станом на 1 вересня) сума вкладень у цінні папери збільшилася на 36,6 %. Частка портфелю цінних паперів у структурі активів банків також виросла з початку 2013 року (з 8,55 до 10,85 %, тобто на 2,3 процентних пункти) [1]. Проте, розглядаючи суть цих вкладень, стає очевидним, що більша їх частина направлена зовсім не на розвиток реального сектора економіки: суттєву частку складають ОВДП, що фактично означає фінансування потреб державного бюджету, а не суб'єктів господарювання. В такому разі інвестування як такого не відбувається. Обсяги та динаміка прямих інвестицій у країні диктуються рівнем розвитку фондового ринку та інвестиційним кліматом. Якщо останній формується не стільки директивним, як еволюційним шляхом, то другий повинен забезпечуватися, в першу чергу, на державному рівні.

Управління портфелями банку здійснюється в рамках управління його активами та пасивами. Проте, це двосторонній процес, так як структура активів і пасивів, а також їх динаміка до певної міри залежать від інвестиційної стратегії банку.

Фундамент сприятливого для інвестиційно-інноваційної діяльності клімату закладається, перш за все, на рівні законотворчої діяльності. Крім того, інвестиційний клімат диктується політичними, економічними та соціально-інфраструктурними складовими. Зовнішні фактори звужують можливість маневру на рівні окремого банку другого рівня. Наприклад, з початку 2013 року зросли обсяги депозитів, особливо в національній валюті, а темпи зростання значною мірою перевищували темпи зростання рівня доходів населення. Однак, процентна ставка за цей період знизилася. Такі протиріччя пояснюються, в першу чергу, обмеженням суми готівкових розрахунків. По-друге, все ж ставка за депозитами залишається дуже високою, а доходи від вкладів не оподатковуються.

Хоча продовжується дефляція, знизити ставки до нормального рівня не вдається через недостатність гривні в обігу [4]. Борючись за ліквідність, банки змушені йти на зростання процентних витрат. Такі тенденції не можуть не впливати на процентну ставку за кредитом. При цьому в неї закладається і високий кредитний ризик в економіці [3]. Незважаючи на те, що процентні доходи банків зростають меншими темпами, ніж процентні витрати,

норма прибутку в багатьох галузях не дозволяє підприємствам отримувати кредити на таких умовах.

Таким чином, управління активами і пасивами в розрізі інноваційно-інвестиційної стратегії слід розглядати як на мікро- (окремий банк), так і на макроекономічному рівні (державна та міжнародні організації), адже лише постановка стратегічно важливих цілей і формування чіткого механізму їх досягнення на рівні всієї банківської системи може забезпечити прогресивний вектор залучення та розміщення коштів.

Список літератури

1. «Основні показники діяльності банків України» [Офіційний сайт Національного банку України в мережі Інтернет] // Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України в мережі Інтернет // www.ukrstat.gov.ua
3. «Прес-конференція «Реальний стан економіки і банківської галузі: підсумки, тенденції, прогнози. Законодавчі ризики» [Офіційний сайт Національного банку України в мережі Інтернет] // Режим доступу: http://aub.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=8271&menu=119&Itemid=113
4. *Сугоняко О.* «Процентний грих» [Інтернет-сайт Асоціації українських банків] // Режим доступу: http://aub.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=8391&menu=119&Itemid=113
5. «2013 Global R&D Forecast» [Електронне видання] // R&D Magazine. — Режим доступу: <http://www.rdmag.com/digital-editions/2012/12/2013-r-d-magazine-global-funding-forecast>

УДК 336.71

Н. П. Максименко,

старший викладач кафедри банківської справи,

О. І. Самсонова,

старший викладач кафедри банківської справи,

ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

МІСЦЕ БАНКІВ У ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Світова економіка має циклічний або хвильовий характер розвитку, який визначила економічна наука протягом минулого століття. Її динаміку задає періодичність різних за структурою і три-